

Rezonans Diyalogları 4 Seminer Notları

19. Yüzyıl Alman Romantizmi

Koro Müziği Üzerine Bir Söyleşi

22.04.2010

22 NİSAN 2020 | 20:30-22:00

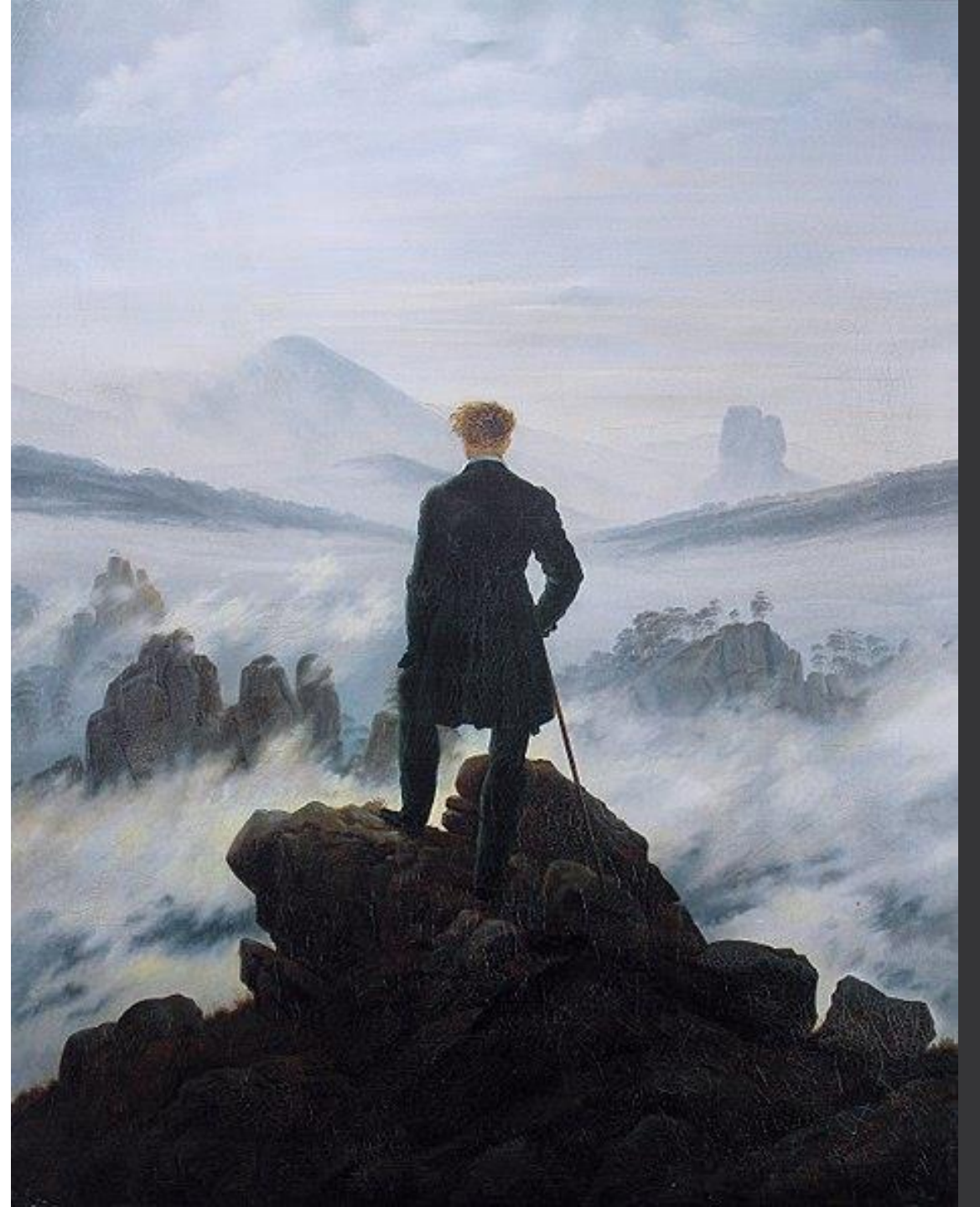

REZONANS DİYALOGLARI

19. Yüzyıl Alman Romantizmi
Koro Müziği Üzerine Bir Söyleşi

Caspar David Friedrich

Der Wanderer über dem Nebelmeer

Sturm und Drang

- Fırtına ve Coşku olarak tercüme edilen bu hareket, Aydınlanma Çağı'nın akli önceleyen ve duyguları ikinci plana iten anlayışına bir başkaldırıdır.
- 20-30 yaş arası genç yazarlar duygu yoğunluğu, hayal gücü ve maneviyatı ön plana çıkaran eserler vermeye başlar.
- W.v.Goethe ve F. Schiller bu akımın iki önemli ismidir.

Düsseldorf Resim Okulu

- Bir Romantik için Doğa hem bir yoldaş hem de bir öğretmendir. İnsanlık dramasının sahnesidir ve kişiyi dönüştüren bir kudrettir.
- Sanatın her dalında doğanın her türlü çehresi incelikle işlenir.
- Düsseldorf Resim Okulu, 1830-1840 yılları arasında, ressam Wilhelm von Schadow liderliğinde, müziğe de ilham vermiştir.

Carl Friedrich Lessing

Caspar David Friedrich

Lorelei Efsanesi

- Sevgilisi tarafından ihanete uğrayan Lorelei, gözyaşları içinde kayalıkların tepesinden şarkılar söyleyerek, gemicileri büyüler ve nehirden geçen gemileri felakete sürükler. Piskoposun askerleri tarafından yakalandığında kayalık tepeden son bir kez daha manzaraya bakmak ister ve nehirde sevgilisini görüp, kendini sulara bırakır.
- Bu efsaneye konu olan kayalık, Almanya içlerine yürüyen Napolyon ordularının geçtiği noktada yer alır. Ancak ülkelerini istilacılara karşı savunmak için ilk defa birleşen Almanlar galip gelince, aynı ordular bu kayalıkların bulunduğu yerden geri dönerler.
- Rhein nehri kıyılarında bulunan bu kayalıklar ve Lorelei efsanesi Alman Milliyetçiliği'nin bir ifadesi olarak Romantik Dönem'de önce Alman şair Clemens Brentano'nun şiirinde, sonra da başka pek çok eserde işlenmiştir.

Felix Mendelssohn

- Besteci
- Şef
- Editör
- Solist
- Organist
- Öğretmen
- Ressam
- Şair
- Atlet
- Dilbilimci

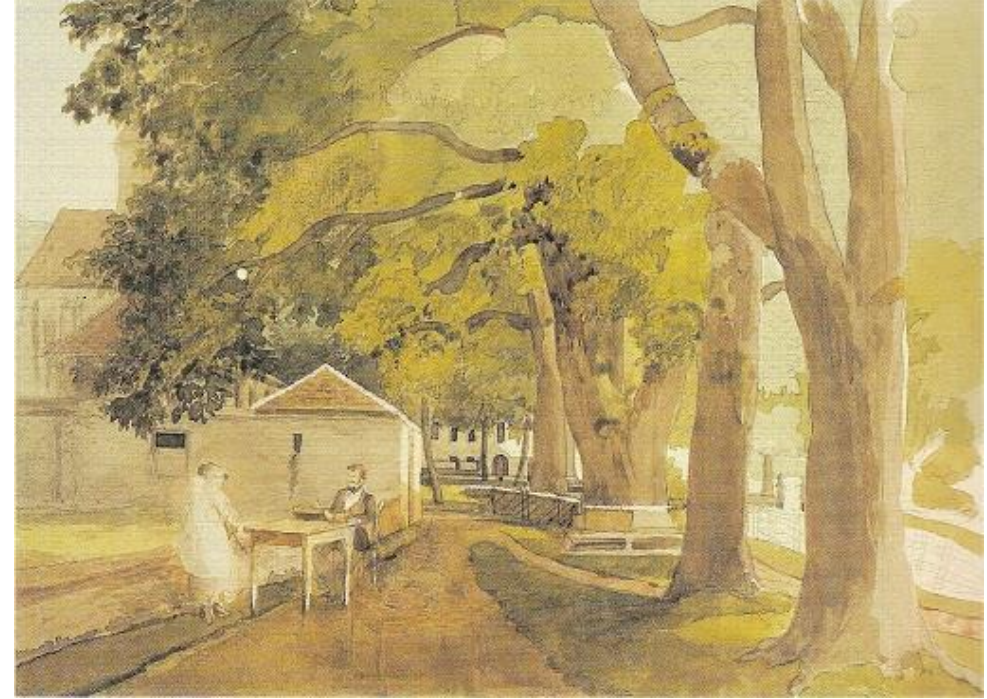
Goethe ve Mendelssohn

1821 yılında, 12 yaşındaki genç Felix, 70'lerindeki Goethe ile, büyük yazarın Weimar'daki evinde tanışırlar. Hocası Carl Friedrich Zelter tarafından Goethe'nın huzuruna çıkarılan genç, dinleyenleri çok etkiler. Goethe ve Zelter onu bir başka harika çocuk Mozart'a benzetirler.

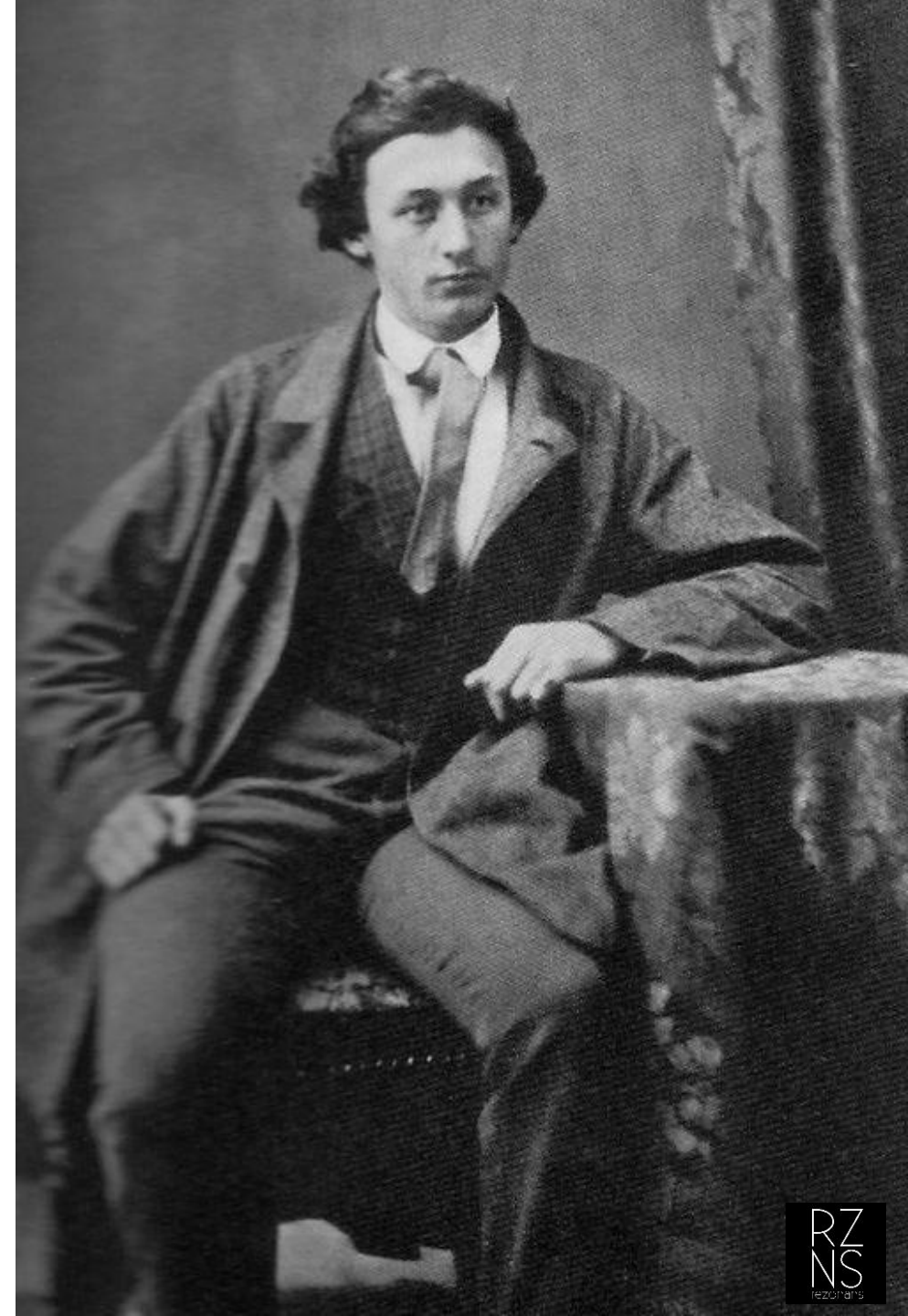
Weimar Goethe Evi

Felix Mendelssohn'un Suluboyaları

Felix Mendelssohn Bartholdy

- Hamburg'lu çok varlıklı, Yahudi kökenli bir ailede dünyaya gelen Felix, dini eğitim almadan yetiştirildi ve 7 yaşındayken Jacob Ludwig adıyla vaftiz edilerek Protestan oldu.
- İlk müzik derslerini nnesinden alan Felix, ilk konserini 9 yaşında verdi
- 12 yaşında beste yapmaya başladı, ilk eseri 13 yaşında basıldı ve ilk senfonisini 15 yaşında besteledi.
- 1829'da J.S.Bach'ın dev eseri Mattheuspasion'u, 20 yaşında Berlin Şan Akademisi'nde yöneterek, Bach Rönesansı'nı başlattı.
- Ablası Fanny'nin apopleksi'den aniden ölümünden sadece 6 ay sonra benzer şekilde, 38 yaşında yaşama veda etti. Cenazesinde tabutunu taşıyanlardan biri Robert Schumann idi.

Fanny Mendelssohn

- Felix Mendelssohn'un sevgili ablası, akıl hocası ve çok üretken bir besteci
- Felix'in, Minerva'sı
- 460 civarında eser bestelemiş, yaklaşık 250 lied'i var
- Önce Fanny yaşama veda eder ve ondan sadece 6 ay sonra da Felix de ölür

Robert Schumann

- 7 yaşında beste yapmaya başladı
- 14 yaşında, müzik estetiğı üzerine yazdığı makalesi basıldı
- Hukuk okudu, roman yazdı
- Sağ elinde bir parmağını zedeleyince, piyanistlik hayalleri son buldu.
- 1835'de hayranı olduğı Felix Mendelssohn ile Leipzig'de tanıştı

Robert ve Clara

- Leipzig’de piyano dersleri aldığı öğretmeni Friedrich Wieck’in kızı Clara ile 6 yıllık bir nişanlılık sonunda evlendiler.
- Clara Robert’in hem ilham perisi hem de en büyük eleştirmeni oldu.
- Mutlu yaşamları, Robert’in kulağında dinmeyen bir çınlama, ağır depresyon atakları ve sonunda başarısız intihar girişimi ile son buldu. Robert Schumann kendi isteği ile bir akıl hastanesine yattı.

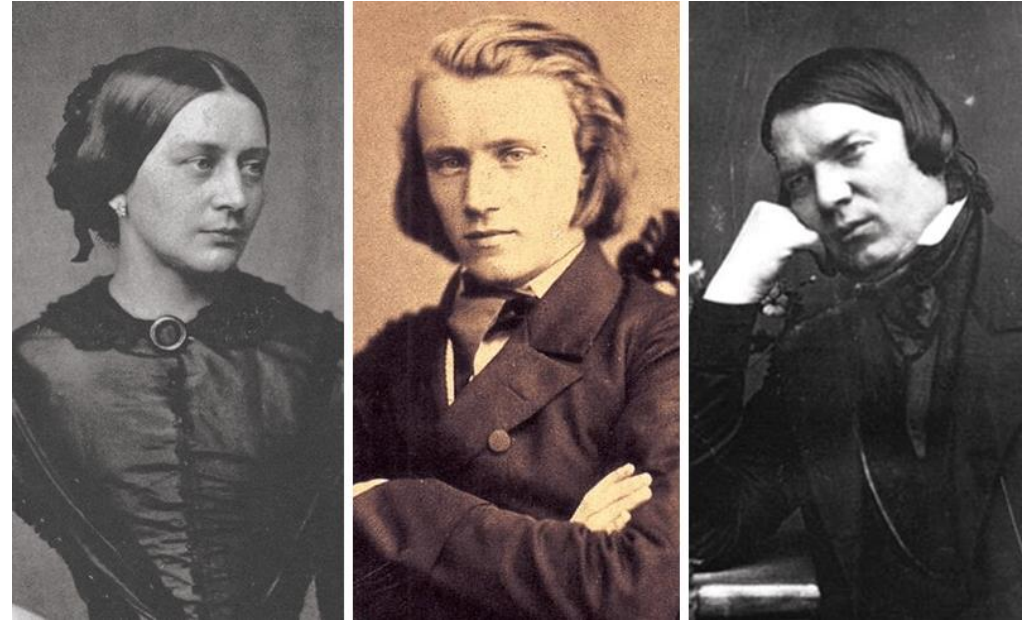
Clara Schumann

- 61 yıl konser piyanistliği yapmıştır
- Robert ile ilk kez karşılaştıklarında Clara 8 yaşındaydı.
- 28 Ocak 1828'de, Leipzig Gewandhaus'da, sadece 9 yaşındayken ilk konserini vermiştir.
- Sadece 13 yaşındayken, ezberden icra yapan ilk piyanistlerdendir.
- 1832 yılında Clara da Goethe'nin Weimar'daki evinde piyano çalmıştır. Goethe de Clara'ya üzerinde kendi portresi olan bir madalyon hediye etmiştir.
- Evlilikleri boyunca Clara, Robert Schumann'dan daha popöler bir isimdi.
- Robert Schumann ölünce, 3 erkek ve 4 kız çocuğu ile dul kaldı.

Robert – Clara – Johannes

- 30 Eylül 1853'de, 20 yaşındaki genç Johannes Brahms, elinde kemancı Joseph Joachim'ın tavsiye mektubuylar, Schumann'ların kapısında biter.
- Clara ve Robert'i büyüleyen genç Johannes, ailenin büyük bir dostu haline gelir. Onlarla yaşar.
- Robert Schumann'ın akıl hastanesinde yattığı zaman, onu ziyaret edebilen tek kişi Johannes Brahms'dır.

Johannes ve Clara

- Robert Schumann'ın akıl hastanesinde kaldığı o zor dönemde, Clara'nın en büyük dostu ve destekçisi genç Johannes Brahms olur.
- Aralarındaki 14 yaş farka rağmen, genç Johannes Brahms, Clara'ya tutkuyla bağlanır.
- Aralarındaki mektuplaşma, sevinç, mutluluk ve hüznün bir bileşimidir.
- Clara Schumann 76 yaşında bu dünyayı terk ettikten sadece 11 ay sonra, Johannes Brahms da hayata gözlerini yumar.

Mektuplar

Clara, Sevgili Clara

Sana olan aşkımla, daha mutlu ve huzurlu hissediyorum. Seni her an özleyorum ama bu özlem içimi neşeye dolduruyor.

Sevgili Clara,

Sen benim için o kadar değerlisin ki, kelimelere bile dökemiyorum. Tüm günlerimi, bıkıp usanmadan seni seyrederek ve överek geçirmek isterdim

Tüm kalbimle iyiliğini diliyor, beni öpmen için yalvarıyorum.

Romantizm'in Yüzü Clara

Johannes Brahms

- Genç yaşlarında, çok fakir olan ailesine destek olabilmek için, dans salonlarında piyano çalmıştır.
- İlk bestelerini 11 yaşındayken yapan Brahms, bunların çoğunu kendi elleriyle yok etmiştir.
- Önemli bir müzik dergisinin editörlüğünü yapan Robert Schumann, genç Johannes Brahms hakkında “Neues Bahnen” (Yeni Yollar) başlıklı bir makale yazarak, onu Alman müziğinin yeni kurtarıcısı ilan etmiştir.
- İlk senfonisini 1854 yılında bestelemeye başlamışsa da, üzerinde Beethoven’ın büyük baskısını hisseden Brahms’ın bu eseri ancak 1876 yılında, yani bestelenmeye başladıktan 22 yıl sonra seslendirilmiştir.

Johannes Brahms

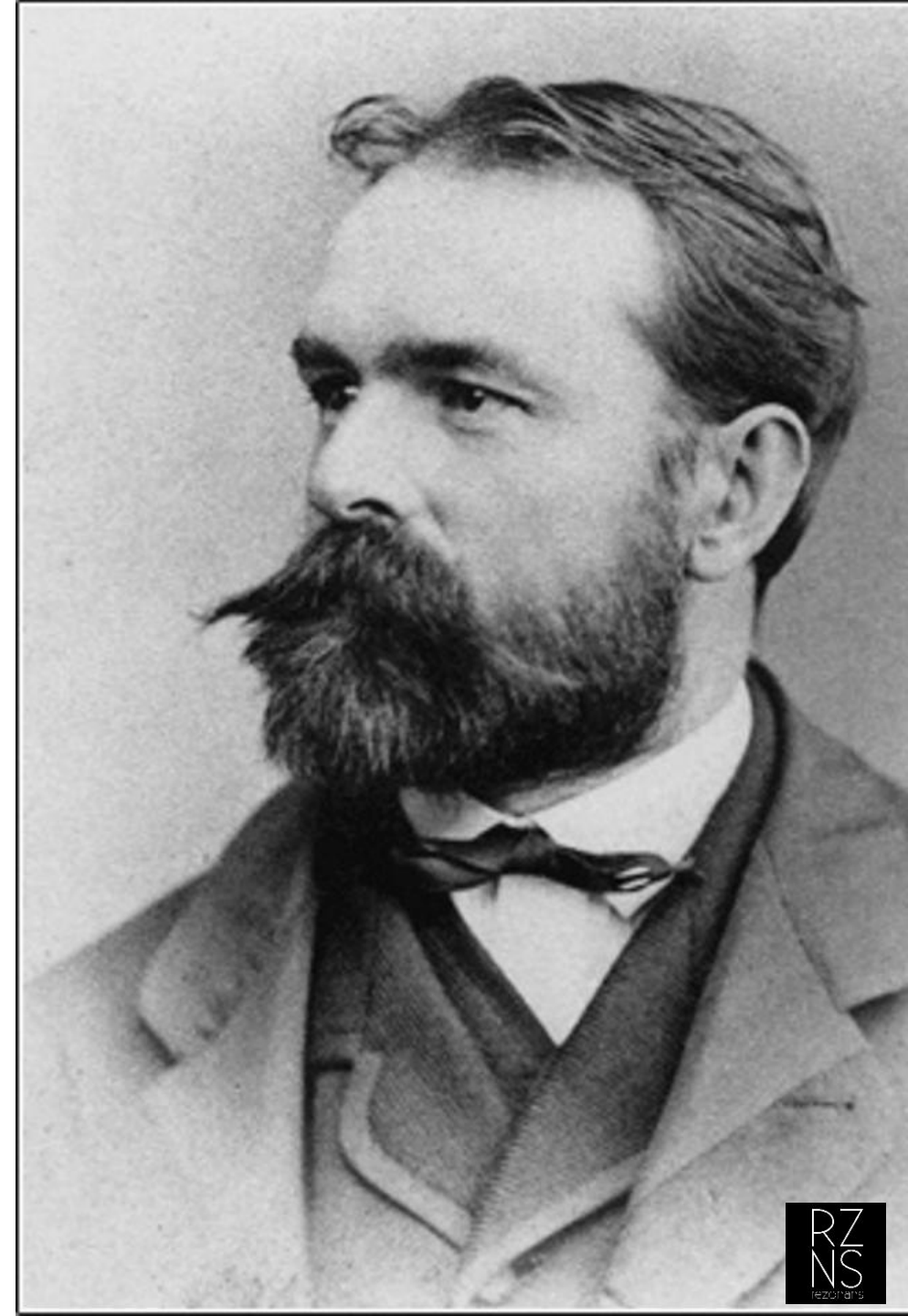
- Brahms'ın son eserlerinden Vier Ernste Gesange, Clara'nın ardından bestelenmiştir.
- Ölümünden hemen önce org için bestelediği 11 adet koral prelüd'ün en sonuncusu "O Welt ich muss dich lassen" (Ey Dünya seni terk etmeliyim) başlığını taşımaktadır.
- Hayatının sonuna dek Clara Schumann ile mektuplaşan Johannes Brahms, geçici pek çok ilişkisine rağmen kimseyle evlenmemiştir.

Dr. Johannes Brahms.

Josef Gabriel Rheinberger

- Organist ve besteci Josef Rheinberger'in anavatanı Lichtenstein'dır.
- Babası Lichtenstein Prensi II. Aloys'un hazine bakanıydı.
- Josef Gabriel 7 yaşında Vaduz'daki kilisenin organistliğini yapmaya başladı.
- 1851'de öğrenci olarak başladığı Münih konservatuarında piyano ve kompozisyon hocalığı yaptı.
- Münih Konservatuarı'ndaki hocalığı boyunca Richard Strauss ve Wilhelm Furtwangler gibi isimlere öğretmenlik yaptı.

Seminerde bahsi geçen eserler

Clara Schumann - Lorelei – Diana Damrau, Helmut Deutsch
<https://open.spotify.com/track/1Vb6uLhH8kOFmz9wqNngb4?si=hGlsyTRRRr2gAiQG4lc3BA>

Felix Mendelssohn - Lieder ohne Worte, Op.67 No:2 - Daniel Barenboim
<https://open.spotify.com/track/6DZKklAuLQSLFK5SiBStZ0?si=FxIenZaFSf-qSmt6r7Zgrw>

Felix Mendelssohn - Richte Mich, Gott - Georg Grün & Rezonans
<https://www.youtube.com/watch?v=rhRqbUhWeH0>

J.S. Bach - Komm, Jesu, komm, BWV 229
<https://open.spotify.com/track/5Juk794btDF42yYYzrtUB5?si=Eba4Ylvr-ejAsi6UPxR5g>

Mendelssohn - Violin Concerto - Anne-Sophie Mutter & Kurt Masur
<https://www.youtube.com/watch?v=KcwLFfdCKrU>

Schumann – Zigeunerleben - Rezonans

Hélène Grimaud, Thomas Quasthoff - Schumann Dichterliebe - Verbier Festival 2007
https://www.youtube.com/watch?v=xfL5D_MN5bE

Cappella Amsterdam o.l.v. Daniel Reuss - Nachtwache I - Brahms
<https://www.youtube.com/watch?v=jRZfIZ6FfMM>

Brahms – Requiem - Concertgebouw Orchestra & Mariss Jansons
<https://www.youtube.com/watch?v=IRBIWLorUG4>

Rheinberger – Abendlied, Rezonans & Mornington Singers